

Hallituksen esitys Eduskunnalle viihdelaitelaiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksellä ehdotetaan uudistettavaksi ajanvieteautomaatteja koskeva lainsäädäntö. Ehdotetulla viihdelaitelaila kumottaisiin Raha-automaattiyhdistyksen yksinoikeus ajanvieteautomaattitoimintaan. Viihdelaite toiminnan harjoittamiseen olisivat oikeutettuja elinkeinon harjoittamiseen oikeutetut.

Viihdelaite toimintaa saisi harjoittaa ilman viranomaisen lupaa. Viihdelaite olisi kuitenkin ennen käyttöönottamista varustettava rahaliikenteen valvontalaitteella. Sisäasiainministeriön määräämä tarkastuslaitos suorittaisi rahaliikenteen valvontalaitteiden tyyppihyväksynnän sekä viihdelaitteen käyttöönottotarkastuksen.

Sisäasiainministeriön yhteyteen ehdotetaan perustettavaksi viihdelaitelautakunta, joka antaisi lausuntoja muun muassa viihdelaitteen avulla käytettävistä video- ja ohjelmapeleistä.

Ehdotettu säädös olisi sopusoinnussa Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) liikkeen perustamista ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevien periaatteiden kanssa. Suomen jäsenyys Euroopan unionissa (EU) ei aiheuttaisi säädökseen muutostarvetta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Ajanvieteautomaatteja koskevat määräykset sisältyvät ajanvieteautomaateista annettuun lakiin (426/76) ja sen nojalla annettuun asetukseen (845/76) sekä luvan hankkimisesta eräiden huvitusten järjestämiseen ja peliautomaattien pitämiseen annetun asetuksen (400/37) 5 §:n 1 momenttiin.

Ajanvieteautomaatilla tarkoitetaan huvitusta varten maksua vastaan käytettävänä olevaa automaattia ja muuta pelilaitetta, jota käytämällä pelaaja ei voi saada voittona rahaa, tavaraa tai muuta rahanarvoista etuutta. Tavallisimpia ajanvieteautomaatteja ovat erilaiset flipperit ja videopelit.

Lailla ajanvieteautomaateista annettiin Raha-automaattiyhdistykselle yksinoikeus ajanvieteautomaattien käytettävänä pitämiseen. Yksinoikeuden ulkopuolelle jätettiin yksin-

omaan musiikin esittämistä varten valmistetut automaatit sekä tivolisissa ja huvipuistossa olevat automaatit ja pelilaitteet.

Yksinoikeuden antamista perusteltiin sillä, että ihmisten pelihaluun perustuvaa tulonhankintaa tulee rajoittaa ja sallia se vain yleishyödyllisiin tarkoituksiin. Raha-automaattiyhdistys lunasti kaikki lain soveltamispiiriin tulleet automaatit varaosineen ja huoltovälineineen. Raha-automaattiyhdistys maksoi korvauksen myös ajanvieteautomaateilla harjoitetun toiminnan edustamasta arvosta.

Tällä hetkellä Raha-automaattiyhdistyksellä on käytössä noin 3 800 ajanvieteautomaattia. Ajanvieteautomaattitoiminnan tuotot olivat vuonna 1993 yhteensä noin 88,5 miljoonaa markkaa.

Raha-automaattiyhdistyksen on tehtävä poliisipiirin päällikölle ilmoitus ajanvieteautomaatin käytettävänä pitämisestä. Poliisi voi erityi-

sestä syystä jonkin ajanvietteautomaatin osalta vaatia luvan hakemista.

Yksinoikeuden ulkopuolelle jätettyjen musiikkiautomaattien sekä huvipuistoissa ja tivoileissa olevien automaattien ja pelilaitteiden käytettävänä pitämiseen on muiden toimintaa harjoittavien kuin Raha-automaattiyhdistyksen haettava lupa poliisipiirin päälliköltä. Yksityksillä automaattitoiminnan harjoittajilla on käytössä noin 700 ajanvietteautomaattia.

Ajanvietteautomaatin luvaton käytettävänä pitäminen on rangaistava teko. Enimmäisrangaistuksena on sakko.

2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomainen lainsäädäntö

Ajanvietteautomaattitoimintaa ei ole tiittävästi harjoitettu yksinoikeudella muualla kuin Suomessa. Ajanvietteautomaattitoiminta edellyttää usein lupaa ja laitteiden käytettävänä pitämiseen liittyy rajoituksia.

Ajanvietteautomaatin käsite ei ole yhteneväinen. Ajanvietteautomaatteina pidetään myös sellaisia automaatteja ja laitteita, joista voi saada pieniä raha- tai tavarapalkintoja. Tällöin voiton saamisen edellytyksenä on yleensä laitteen käyttämiseen liittyvä tieto tai taito.

2.1. Ruotsi

Ruotsin voimassa olevassa lainsäädännössä ei ole ajanvietteautomaatin käsitettä. Ajanvietteautomaateista säädetään automaattipelien järjestämisestä annetulla lailla (lagen om anordnande av visst automatspel, 1982:636). Lain 1 §:n mukaan lakia sovelletaan peleihin, jotka toimeenpannaan tulonhankkimistarkoituksessa yleisön käytettävänä pidettävillä mekaanisilla tai elektronisilla peliautomaateilla, jotka eivät anna voittoa tai antavat voittona vain uuden pelin.

Ajanvietteautoautomaattien käytettävänä pitäminen edellyttää pääsääntöisesti viranomaisen lupaa. Lupaviranomainen on sen kunnan sosiaalilautakunta, jonka alueella automaattia pidetään käytettävänä.

Lupaviranomaisen on harkitessaan luvan myöntämistä varmistauduttava siitä, ettei ajanvietteautomaatin käytöstä aiheudu järjestyshäiriötä ja ettei automaatteja sijoiteta lapsil-

le ja nuorille sopimattomiin paikkoihin. Lupapäätöksessä voidaan asettaa pelaajille ikärajoja.

Laissa kielletään houkuttelemasta epäasiallisin keinoin lapsia ja nuoria pelaamaan ajanvietteautomaateilla.

Sosiaalilautakunta valvoo alueensa ajanvietteautomaattitoimintaa. Sillä on oikeus päästä tiloihin, joissa toimintaa harjoitetaan. Sosiaalilautakunnalla on myös oikeus vaatia toimintaan liittyviä selvityksiä. Mikäli pääsy estetään tai selvitystä ei anneta, sosiaalilautakunta voi asettaa uhkasakon.

Luvattomasta ajanvietteautomaatin käytettävänä pitämisestä voidaan tuomita sakkoon tai enintään 6 kuukauden vankeusrangaistukseen. Luvattomasti käytetty ajanvietteautomaatti tai muu rikoksen tekemisessä käytetty laite samoin kuin rikoksen tuottama hyöty voidaan tuomita menetetyksi, jollei se ole ilmeisen kohtuutonta.

2.2. Englanti

Englannissa peliautomaattitoimintaa koskevat säännökset on annettu vuonna 1968 säädetyllä rahapelilailalla (Gaming Act).

Säädöksessä ei ole ajanvietteautomaatin määritelmää. Britannian peliautomaattiyrittäjien yhdistys (British Amusement Catering Trades Association, BACTA) on määritellyt ajanvietteautomaatit peliautomaateiksi, jotka toimivat rahalla tai pelimerkeillä ja jotka eivät anna pelaajalle rahavoittoja. Ajanvietteautomaatti voi kuitenkin palauttaa pelaajalle pelipanoksen suuruisen tai sitä pienemmän rahamäärän tai antaa uusia pelejä, mutta ei molempia samanaikaisesti.

Ajanvietteautomaattitoiminnan valvonta kuuluu sisäasianministeriön yhteydessä toimivalle rahapelitoiminnan valvontaviranomaiselle (Gaming Board for Great Britain). Gaming Board valvoo myös videopelien sisältöä.

Ajanvietteautomaatin käytettävänä pitäminen ei edellytä viranomaisen lupaa. Pelisalin on kuitenkin oltava viranomaisen hyväksymä.

2.3. Espanja

Kaikki rahapelit arpajaisia lukuun ottamatta olivat vuoteen 1977 saakka kiellettyjä. Vuoden

1977 rahapelilaki koskee myös peliautomaatteja.

Peliautomaattitoiminnan valvonta kuuluu sisäasiainministeriön hallinnonalaan. Peliautomaatteja koskevat määräykset eivät ole samankaltaisia koko maassa. Espanjan 17 autonomista aluetta ovat voineet laajan lainsäädäntövaltansa puitteissa antaa myös ajanvietautomaatteja koskevia lakeja ja määräyksiä. Suurimmat eroavuudet liittyvät verotukseen ja valvontaan.

Ajanvietautomaateista ei voi saada muuta voittoa kuin lisää peliaikaa.

Ajanvietautomaattitoiminnan harjoittaminen edellyttää rekisteröitymistä. Rekisteröitymisvelvollisuus koskee ajanvietautomaattien valmistusta, maahantuontia, huoltoa, käytettävänä pitämistä ja pelialin pitämistä. Rekisteriviranomaisena toimii sisäasiainministeriön alainen tekninen tarkastuslaitos (Cabinete Tecnico de la Comision Nacional del Juego). Mikäli alueelliset määräykset edellyttävät paikallista rekisteröitymistä, rekisteröitymistä Cabinete Tecnicoon ei vaadita.

Käytettävänä pidettävät ajanvietautomaatit on rekisteröitävä valtakunnalliseen mallirekisteriin. Tämänkin rekisteröinnin suorittaa Cabinete Tecnico. Jokaisesta rekisteröitävästä laitteesta on suoritettava 500 000 pesetan (20 000 mk) takuusumma. Takuusumma palautetaan, kun malli poistetaan rekisteristä. Mallirekisterissä on yli 3 200 ajanvietautomaattimallia. Maan noin 6 000 automaattitoiminnan harjoittajalla on yli 200 000 rekisteröityä ajanvietautomaattia.

Ajanvietautomaatteja saa sijoittaa baareihin, ravintoloihin, hotelleihin, leirintäalueille, matkustajalainoihin, messukeskuksiin ja pelisaleihin. Samassa tilassa saa olla enintään 3 automaattia. Tämä rajoitus ei koske pelisaleja. Paikallisin määräyksin voidaan sisäänpääsulle pelisaleihin asettaa ikärajoja. Maassa on yli 5 000 pelisalia.

Pelitoiminnan ylin valvoja on sisäasiainministeriön alainen kansallinen pelikomissio (Comision Nacional del Juego). Käytännön valvontatoimia varten pelikomissiossa on edellä mainittu Cabinete Tecnico ja kenttävalvonnasta vastaava Brigada Especial del Juego. Oman lainsäädännön omaavilla alueilla on lisäksi paikallisia vastuuhenkilöitä.

Määräysten rikkomisesta voidaan tuomita sakkorangaistus. Vakavimmissa tapauksissa pelitoiminnan harjoittaja ja pelialin pitäjä voi-

daan asettaa määräaikaiseen toimintakieltoon tai rekisteröinti peruuttaa kokonaan.

2.4. Saksa

Saksassa ei ole ajanvietautomaateista erillistä lainsäädäntöä. Ajanvietautomaattitoiminta on katsottu palvelutoiminnaksi, joka ei edellytä viranomaisen lupaa. Toiminnan valvontaa varten ei ole olemassa erityisviranomaista.

Lainsäädännöllä on kuitenkin pyritty torjumaan ajanvietautomaattitoimintaan liittyviä haitallisia ilmiöitä. Ajanvietautomaattien käytettävänä pitämisestä on annettu määräyksiä nuorison suojelemisesta julkisuudessa annetussa laissa (Gesetz zum Schutze der Jugend in der Öffentlichkeit). Säännös koskee sekä voittopeliä ajanvietautomaatteja.

Säännöksen mukaan lasten ja nuorten oleskelu on kielletty pelihalleissa tai vastaavissa pääasiallisesti pelitoimintaa palvelevissa tiloissa. He voivat osallistua vähäarvoisia tavara-voittoja tarjoaviin peleihin julkisella paikalla kansanjuhliissa, markkinoilla ja vastaavissa tilaisuuksissa.

Lisäksi säännös sisältää videopelejä koskevia erityismääräyksiä. Sähköisiä kuvaruutupelejä, joista ei saa voittoa, ei saa asettaa maksua vastaan käyttöön julkisiin tiloihin, joihin lapsilla ja nuorilla on pääsy tai elinkeinon harjoittamiseen tarkoitettujen tai muulla tavalla ammatti- tai liikekäytössä olevien tilojen ulkopuolelle taikka niiden valvomattomiin tiloihin.

Alle 16-vuotias ei saa ilman holhoojan suostumusta pelata julkiselle paikalle maksulliseen käyttöön asetettua videopeliä.

Ajanvietepelejä, joiden aiheita ovat sukupuoliuus, ihmisiin tai eläimiin kohdistuva väkivalta taikka sodan ihannoiti tai vähättely, ei saa sijoittaa julkisiin paikkoihin lasten ja nuorten ulottuville.

Rikoslaisissa (Strafgesetzbuch) säädetään rangaistus sille, joka levittää rotuvihaan yllyttäviä kirjoituksia tai kirjoituksia, joissa kuvataan väkivaltaa ihannoivalla tai sitä vähättelevällä tavalla julmaa tai muulla tavalla epäinhimillistä ihmisiin kohdistuvaa väkivaltaa, tai joissa tapahtumien julmuus tai epäinhimillisyydet esitetään ihmisarvoa alentavasti. Vastaava määräys koskee pornografisia kirjoituksia. Videopeliohjelmat rinnastetaan kirjoituksiin.

Valtiollisen sääntelyn ohella Saksassa on toteutettu automaattitoiminnan vapaaehtoinen

sääntely (Automaten-Selbst-Kontrolle, ASK). ASK on Saksan automaattialan liiton, Saksan automaattitukkukauppioiden liiton ja Automaattiyrittäjien Keskusjärjestön perustama laitos, jonka tehtävänä on arvioida, onko Saksassa ansaitsemistarkoituksessa käytettävien videopelien sisältö lasten ja nuorten kannalta sopivaa. Tarkastuksensa perusteella ASK:n valtuuskunta antaa tarkastustodistuksen ja pelin sopivuutta kuvaavan merkin.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Ajanvieteautamaattitoiminnan harjoittaminen on palvelutoimintaa. ETA-sopimuksen 36 artiklaan sisältyvän, palvelujen vapaata liikkuvuutta koskevan määräyksen mukaan sopimuspuolet eivät saa rajoittaa Euroopan Yhteisön (EY) jäsenvaltion tai Euroopan vapaakauppaliittoon kuuluvan valtion (EFTA-valtio) kansalaisen vapautta tarjota palveluja sopimuspuolten alueella. ETA-sopimuksen 59 artiklan nojalla sopimuspuolet huolehtivat siitä, etteivät ne toteuta tai pidä voimassa mitään julkisia yrityksiä, taikka EY:n jäsenvaltiolta tai EFTA-valtiolta erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia saavia yrityksiä koskevaa toimenpidettä, joka on ristiriidassa ETA-sopimuksen sisältyvien kansalaisuuteen perustuvan syrjintäkiellon ja kilpailusääntöjen kanssa.

Ajanvieteautamaattitoiminnan harjoittaminen on edellä selostettujen ETA-sopimuksen määräysten perusteella sallittava myös muille kuin Raha-automaattiyhdistykselle. Viihdelaite-toiminta ehdotetaan sallittavaksi elinkeinon harjoittamiseen oikeutetuille.

Viihdelaite-toimintaan liittyy haittoja, jotka voidaan rinnastaa raha-automaattitoiminnassa ilmeneviin haittoihin. Palvelujen käyttäjinä ovat erityisesti lapset ja nuoret, joiden mahdollisuudet pelaamisen rahoittamiseen ovat rajoitetut. Viihdelaiteilla tapahtuva pelaaminen voi aiheuttaa haitallista peliriippuvuutta. Peleihin mahdollisesti sisältyvä väkivalta ja epäsiiveellisyys eivät edistä yhteiskunnan kannalta hyväksyttävistä eettisistä arvoista. Voidaan olettaa, että peleistä ilmenevä väkivalta vaikuttaa kasvuiässä olevien lasten ja nuorten kehitykseen ja

maailmankuvan muotoutumiseen raaistavasti. Peleihin usein sisältyvä pornografia ei edistä tasapainoista tasa-arvokehitystä.

Yksinoikeuden nojalla ajanvieteautamaattitoimintaa harjoittanut Raha-automaattiyhdistys on huolehtinut siitä, ettei markkinoilla ole epäsiiveellisiä tai raaistavia pelejä.

Ajanvieteautamaattitoiminnan vapautuessa ja toiminnan harjoittajien määrän lisääntyessä on vaarana, että käyttöön pyritäisiin ottamaan myös sopimattomana pidettäviä pelejä. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi epäsiiveellisten ja raaistavien video- ja ohjelmapelien käyttämistä koskeva kieltö. Myös ehdotettu viihdelaitelautakunta ohjaisi lausunnoillaan viihdelaitteissa käytettävien pelien sisältöä.

Lain säännöksillä on tarkoitus torjua ennakolta viihdelaitetoiminnasta aiheutuvia haittoja. Sisäasiainministeriön yhteyteen ehdotetaan perustettavaksi asiantuntijaviranomaisia ja muista asiantuntijoista koostuva viihdelaitelautakunta, jonka tehtävänä olisi viihdelaitetoiminnan hyväksyttävien muotojen linjaaminen. Lautakunta seuraisi viihdelaitetoimintaa ja antaisi sekä oma-aloitteisesti että hakemuksesta lausuntoja ja suosituksia.

Ajanvieteautamaateista annetun asetuksen (845/76) 7 §:n 2 momentin nojalla Raha-automaattiyhdistys on velvollinen ilmoittamaan ajanvieteautamaatin käyttöön ottamisesta poliisipiiriin päällikölle. Erityisestä syystä poliisipiiriin päällikkö voi vaatia, että ajanvieteautamaatin käytettävänä pitämiseen on haettava lupa. Muiden ajanvieteautamaattien käytettävänä pitäjien on aina ennen laitteen sijoittamista haettava poliisipiiriin päälliköltä lupa.

Nyt voimassa olevan lupa- ja ilmoitusmenettelyn tavoitteena on ennakolta estää ajanvieteautamaattien sijoittamisesta aiheutuvat haitat. Koska viihdelaitetoiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat voidaan torjua lakiin sisällytettävillä sijoittamista koskevilla määräyksillä, ehdotetaan ilmoituksista ja luvista luovuttaviksi. Viihdelaite-lautakunnan lausunnot tulisivat myös ohjaamaan viihdelaitteiden sijoittamista ja niiden käyttöturvallisuuteen liittyviä seikkoja.

3.2. Ehdotusten pääkohdat

Esityksessä määritellään lain soveltamisalaan kuuluvat viihdelaitteet. Viihdelaiteita olisivat maksua vastaan yleisön käytettävänä pidettä-

vät, huvitusta varten valmistetut automaattit ja laitteet, joista käyttäjä ei voi saada muuta voittoa kuin uuden pelin tai peliajan. Säädös ei koskisi raha-automaatteja eikä sellaisia automaatteja, joista voi saada voittona tavaraa tai rahan taikka tavaraan vaihdettavissa olevia pelimerkkejä.

Raha-automaattiyhdistyksen yksinoikeus ajanvieteautomaattien käytettävänä pitämiseen ehdotetaan kumottavaksi. Viihdelaite toimintaa saisivat harjoittaa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain nojalla elinkeinon harjoittamiseen oikeutetut. Viihdelaite toiminnan harjoittamiseen ei vaadittaisi viranomaisen lupaa.

Jos viihdelaitteen käyttämisestä suoritettava maksu peritään rahalukon avulla, viihdelaitteessa tai muussa maksun perimiseen käytettävässä laitteessa olisi oltava rahaliikenteen valvontalaite. Laitteen olisi luotettavasti tallennettava tiedot viihdelaitteen käyttämisestä perityistä maksuista. Valvontalaitteeseen tallennetuista tiedoista olisi laadittava myös tositteet, jotka olisi säilytettävä kirjanpitoaineiston säilyttämisestä säädettyllä tavalla.

Sisäasiainministeriön määräämän tarkastuslaitoksen olisi tarkastettava ja hyväksyttävä rahaliikenteen valvontalaite ennen sen käyttöön ottamista.

Sisäasiainministeriön yhteyteen ehdotetaan perustettavaksi viihdelaitelautakunta, jonka tehtävänä olisi seurata viihdelaittealan kehitystä ja antaa lausuntoja viihdelaitetoimintaan liittyvistä eettisistä, teknisistä ja muista viihdelaitetoimintaan liittyvistä seikoista.

Ehdotetun säädöksen tai sen nojalla annettavien säännösten ja määräysten rikkomisesta rangaistaisiin sakolla. Rikoksen tekovälineenä käytetty viihdelaitte sekä siinä käytetty videotai ohjelmapeli samoin kuin rikoksen tuottama hyöty voitaisiin tuomita valtiolle menetetyksi.

Poliisilla olisi oikeus kieltää määräysten vastaisen viihdelaitteen käytettävänä pitäminen. Puutteen tai vian ollessa vähäinen poliisi voisi kiellon sijasta määrätä puutteen tai vian korjattavaksi. Kiellon tehosteeksi poliisi voisi määrätä uhkasakon.

Lain voimaantulo hetkellä yleisön käytettävänä pidettävä rahalukollinen viihdelaitte olisi varustettava rahaliikenteen valvontalaitteella 31 päivään joulukuuta 1995 mennessä.

4. Esityksen vaikutukset

Sisäasiainministeriön yhteyteen ehdotetaan perustettavaksi viihdelaitelautakunta. Sen toiminnasta aiheutuvien kustannusten arvioidaan olevan vuosittain noin 200 000 markkaa.

Ajanvieteautomaattien sijoituspaikkailmoituksista ja luvista luovuttaessa valtiolle aiheutuisi vähäinen tulonmenetys. Toisaalta lupa- ja ilmoitusmenettelyn poistaminen vapauttaa poliisin henkilöstöä näistä tehtävistä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen kannalta tärkeämpiin tehtäviin.

Raha-automaattiyhdistyksen tarkoituksena on siirtää ajanvieteautomaattitoiminta perustettavalle viihdelaitteyhtiölle. Yhtiö olisi tulostaan yhteisöverotuksen alainen. Tämän arvioidaan lisäävän valtion verotuloja noin 20 miljoonaa markkaa.

Yksityiset viihdelaitetoiminnan harjoittajat vapautuvat poliisipiirille tehtävästä lupahakemuksesta. Valtio ei saisi enää näitä lupamaksutuloja. Yksityisen viihdelaitetoiminnan lisääntymisestä valtiolle kertyisi kuitenkin nykyistä enemmän verotuloja.

Rahaliikenteen valvontalaitteiden tyyppitarkastuksesta ja viihdelaitteen käyttöönottotarkastuksesta tarkastuslaitos perii maksun viihdelaitetoiminnan harjoittajalta.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sisäasiainministeriössä virkatyönä ja se perustuu sisäasiainministeriön asettaman rahapelitoimikunnan ehdotukseen. Ehdotus on rahapelitoimikunnassa valmisteltu erilliskysymyksenä ennen toimikunnan mietinnön valmistumista.

Esityksestä on pyydetty lausunnot kauppa- ja teollisuusministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Kilpailuvirastolta, Verohallitukselta, Hotelli- ja Ravitsemisalalan Yrittäjiliitto HRY ry:ltä, Kaupan Keskusliitolta, Raha-automaattiyhdistykseltä, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen yhteistyöyhdistys YTY ry:ltä ja Automaattivuokraajat ry:ltä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Viihdelaiteen määritelmä.* Pykälässä ehdotetaan määriteltäviksi ne laitteet, jotka kuuluisivat lain soveltamisalaan. Peliautomaattien ja pelilaitteiden lisäksi myös musiikkiautomaatit ja erilaiset keinulaitteet kuuluisivat lain soveltamisalaan. Laki koskisi myös huvipuistoissa ja tivoleissa yleisön käytettävänä olevia automaatteja ja laitteita.

Vain maksua vastaan yleisön käytettävänä pidettävät automaatit ja laitteet olisivat viihdelaitteita. Viihdelaiteen käytöstä voitaisiin periä maksu rahalukolla tai muulla tavoin. Lain viihdelaitteita koskevat määräykset eivät koskisi yksityisesti käytettäviä viihdelaitteita.

Lain soveltamisalaan kuuluva viihdelaitte on huvitusta varten valmistettu. Valmistajan laitteelle tarkoittama käyttötarkoitus on ratkaista. Näin ollen rahalukollinen pysäköintimittari tai myyntiautomaatti ei kuuluisi lain soveltamisalaan. Laki ei myöskään koskisi rahalukollisia henkilövaakoja tai niihin rinnastettavia palveluautomaatteja. Sen sijaan lakia sovellettaisiin horoskooppi- ja biorytmikoneisiin sekä niiden kaltaisiin laitteisiin. Laki koskisi myös erilaisia tieto- ja taitoautomaatteja.

Viihdelaiteesta ei voi saada muuta voittoa kuin uuden pelin tai peliajan. Raha- ja tavara-voittoa automaatit jäisivät siten lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Viihdelaiteita voitaisiin pitää yleisön käytettävänä myös maksutta. Tällöin laite ei kuuluisi 1 momentin soveltamisalaan, koska sen mukaan vain maksua vastaan yleisön käytettävänä pidettävä automaatti ja laite on viihdelaitte. On kuitenkin tarkoituksenmukaista, että viihdelaitteen käyttämistä ja sijoittamista koskevat määräykset koskisivat myös tällaista laitetta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että 2 momenttiin otetaan säännös, jonka mukaan lain 2, 4, 5, 10 ja 12—16 §:ää sovellettaisiin myös tällaiseen laitteeseen.

2 §. *Video- tai muuta ohjelmapeliä koskevat rajoitukset.* Laitteissa käytettävät video- ja ohjelmapelit voivat sisältää moraalisesti arveluttavaa aineistoa. Tästä syystä lain 2 §:ään ehdotetaan otettavaksi kielto, jonka mukaan viihdelaitteessa ei saa olla sisällöltään raaistavia tai epäsiiveellisiä video- tai ohjelmapelejä.

Video- ja muiden kuvaohjelmien tarkastamisesta annetun lain (697/87) 6 §:n 2 momentin

mukaan video- ja muut ohjelmapelit, joissa pelaaja voi vaikuttaa näyttölaitteessa näkyviin tapahtumiin, on vapautettu ennen levitystä tehtävästä tarkastuksesta ja hyväksymisestä. Nyt ehdotettavalla säännöksellä tätä periaatetta ei muutettaisi.

Valmistajat ja maahantuojat voisivat pyytää ennakkolta perustettavaksi ehdotetulta viihdelaitelautakunnalta lausunnon video- ja ohjelmapelin sisällöstä. Lausuntonmenettelyllä voitaisiin vaikuttaa siihen, ettei arveluttavaa aineistoa tulisi markkinoille.

Poliisille ehdotetaan säädettäväksi oikeus tarkastaa, ettei viihdelaitteessa käytetä epäsiiveellisiä tai raaistavia ohjelmapelejä ja tarvittaessa asettaa sopimattoman pelin sisältävä laite käyttökieltoon.

3 §. *Viihdelaite toiminnan harjoittaja.* Viihdelaite toiminnan harjoittamiseen ei vaadittaisi viranomaisen lupaa. Elinkeinoa saisivat harjoittaa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain (122/19) nojalla kaikki Suomessa elinkeinon harjoittamiseen oikeutetut.

4 §. *Viihdelaiteen sijoittamista koskevat määräykset.* Viihdelaiteen sijoittamisessa olisi otettava huomioon palo- ja muut turvallisuusasiat. Laitteessa olevat liikkuvat osat eivät saisi olla vaaraksi laitteen käyttäjälle eikä muille sen lähistöllä oleville. Laitetta ei saisi sijoittaa siten, että se muodostaisi kulkuesteitä. Viihdelaiteen ohjeiden vastaisen käyttämisen estämiseksi ja järjestysthäiriöiden torjumiseksi viihdelaitteita tulisi sijoittaa valvottuun tilaan. Laitetta ei saisi sijoittaa paikkaan, jossa se meluisuutensa, kirkkaiden valojensa taikka muiden ominaisuuksiensa takia aiheuttaisi kohutonta häiriötä.

5 §. *Viihdelaiteen turvallisuus.* Viihdelaiteita koskevia vahvistettuja turvallisuusmääräyksiä ei ole. Laitteiden on kuitenkin oltava käyttöturvallisia. Viihdelaiteiden moninaisuuden vuoksi ei voida antaa yksityiskohtaisia määräyksiä eri laitteiden vähimmäisturvatasosta. Tämän vuoksi lakiin ehdotetaan otettavaksi vain yleissäännös, jonka mukaan viihdelaitteen on oltava rakenteeltaan, varusteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan turvallinen.

Asetuksella voitaisiin antaa tarkempia määräyksiä turvallisuuteen vaikuttavista teknisistä ominaisuuksista. Myös perustettava viihdelaitelautakunta voisi antaa lausuntoja viihdelaitteiden teknisistä ominaisuuksista.

6 §. *Rahaliikenteen valvonta.* Jotta viihdelaitteen käytöstä kertyneistä maksuista saataisiin verotuksen toimittamista varten luotettavat tiedot, ehdotetaan, että jokainen rahalukollinen viihdelaitte tai muu maksun perimiseen käytettävä laite olisi varustettava rahaliikenteen valvontalaitteella. Rahaliikenteen valvontalaitteeseen tallentuvista tiedoista olisi lisäksi laadittava tositteet, jotka olisi säilytettävä kirjanpitoaineiston säilyttämisestä säädettyllä tavalla. Tositteet kuvaisivat laitteen rahalukon kautta kulkeneen rahamäärän ja antaisivat siten tarkat tiedot verotuksen toimittamiseksi.

Asetuksella annettaisiin tarkemmat määräykset valvontalaitteesta sekä viihdelaitteen käytettävänä pitämisestä laadittavista tositteista ja selvityksistä.

Asetuksella olisi tarkoitus määrätä, että viihdelaitetoiminnan harjoittajan olisi laadittava selvitys muun muassa ajasta, jonka rahaliikenteen valvontalaitte on epäkuntoisuutensa takia tai muusta syystä ollut poissa toiminnasta.

7 §. *Tarkastuslaitokseksi määrääminen.* Sisäasiainministeriö antaisi määräyksen viihdelaitteen tarkastuslaitokseksi. Määräys olisi voimassa enintään viisi vuotta. Määräys voitaisiin antaa samanaikaisesti usealle laitokselle. Määräys voitaisiin peruuttaa, jos laitos laiminlyö tarkastusvelvollisuutensa tai rikkoo sisäasiainministeriön päätöksessä asetettuja ehtoja. Laitoksen toiminnassa ilmenneet väärinkäytökset voisivat myös johtaa määräyksen peruuttamiseen. Määräys voitaisiin myös peruuttaa laitoksen omasta pyynnöstä.

8 §. *Rahaliikenteen valvontalaitteen tarkastus ja hyväksyminen.* Rahaliikenteen valvontalaitte olisi tarkastettava ja hyväksyttävä ennen kuin se asetetaan viihdelaitteeseen. Tarkastuksen ja hyväksynnän tekisi sisäasiainministeriön määräämä tarkastuslaitos. Jokaista rahaliikenteen valvontalaitetta ei erikseen tarkastettaisi. Asetuksella on tarkoitus säätää tapaukset, joissa velvollisuutta tarkastuttamiseen ei olisi. Hyväksytty rahaliikenteen valvontalaitte saataisiin asentaa viihdelaitteeseen ilman eri tarkastusta. Asetuksella säädettävän käyttöönotto tarkastuksen yhteydessä todettaisiin, että viihdelaitte on varustettu hyväksytyllä rahaliikenteen valvontalaitteella.

9 §. *Viihdelaitelautakunta.* Viihdelaitet toimintaa ohjaamaan ehdotetaan perustettavaksi viihdelaittelautakunta. Lautakunta antaisi lausuntoja video- ja ohjelmapelien sisällöstä, jotta markkinoille ei tulisi sisällöltään epäsiiveellisiä

tai raastavia video- ja ohjelmapelejä. Lautakunta voisi antaa lausuntoja myös viihdelaitteiden sijoittamisesta, käyttöturvallisuudesta, teknisistä ominaisuuksista sekä muista viihdelaitetoimintaan liittyvistä seikoista.

Tarkemmat määräykset viihdelaittelautakunnasta annettaisiin asetuksella. Lautakunnan jäseniksi olisi tarkoitus nimetä edustajat sisäasiainministeriöstä, kauppa- ja teollisuusministeriöstä, opetusministeriöstä sekä sosiaali- ja terveysministeriöstä. Lautakunnassa olisi edustus myös viihdelaittealalla toimivien liikkeenharjoittajien keskusjärjestöstä, ravitsemisliiketoiminnan harjoittajien keskusjärjestöstä, kaupan alan keskusjärjestöstä sekä lapsi- ja nuorisotyön valtakunnallisista keskusjärjestöistä.

10 §. *Valvonta.* Valvovia viranomaisia olisivat poliisi-, palo- ja veroviranomaiset. Valvonnalla turvattaisiin, että viihdelaitetoimintaa harjoitettaisiin säännösten mukaisesti. Poliisi valvoisi viihdelaitteissa käytettävien video- ja ohjelmapelien sisällön sopivuutta. Poliisi ja paloviranomainen valvoisivat viihdelaitteen sijoittamisen asianmukaisuutta. Sisäasiainministeriön määräämällä tarkastuslaitoksella olisi oikeus tarkastaa, että viihdelaitteessa on hyväksytty rahaliikenteen valvontalaitte. Tarkastusoikeuden toteuttamiseksi viranomaisilla ja tarkastuslaitoksella olisi oikeus esteettömään pääsyyn viihdelaitteen sijoituspaikkaan.

11 §. *Liike ja ammattisalaisuus.* Tarkastus- ja valvontatehtäviä suorittavilla henkilöillä on mahdollisuus saada tietoonsa sellaisia viihdelaitetoiminnan harjoittajan liiketoimintaan liittyviä tietoja, jotka kuuluvat liike- tai ammattisalaisuuden piiriin. Liike- ja ammattisalaisuuden suojaamiseksi kiellettäisiin näiden tietojen luovuttaminen sivulliselle sekä niiden hyväksikäyttäminen.

12 §. *Viihdelaiterikkomus.* Pykälässä määrättäisiin rangaistuksesta. Rangaistukseksi ehdotetaan sakkoa ja rikosnimikkeeksi viihdelaiterikkomusta.

13 §. *Menettämisseuraamukset.* Pykälässä määrättäisiin menettämisseuraamuksesta. Menetetyksi voitaisiin tuomita rikoksen tekovälineenä ollut viihdelaitte. Mikäli viihdelaitteessa on käytetty 2 §:n vastaista video- tai ohjelmapeliä, se voitaisiin tuomita valtiolle menetetyksi. Viittauksella rikoslakiin olisi mahdollista tuomita myös rikoksen tuottama taloudellinen hyöty menetetyksi.

14 §. *Viihdelaiteen käytettävänä pitämistä koskeva kieltö.* Viihdelaitet toiminnan harjoitta-

misen on oltava määräysten mukaista. Määräysten vastainen viihdelaitteen käytettävänä pitäminen tulisi voida kieltää. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, jonka mukaan poliisilla olisi oikeus kieltää viihdelaitteen käytettävänä pitäminen, mikäli viihdelaitteessa olisi 2 §:n vastainen video- tai ohjelmapeli, siitä puuttuisi rahaliikenteen valvontalaite, viihdelaitte ei olisi käyttökunnoltaan tai ominaisuuksiltaan turvallinen taikka se olisi sijoitettu säännösten vastaisesti. Jos havaittu puute tai vika on vähäinen, poliisi voisi kiellon sijasta määrätä puutteen tai vian korjattavaksi.

15 §. *Uhkasakko.* Jos viihdelaitetoiminnan harjoittaja jatkaa 14 §:n nojalla annetusta kiellostä huolimatta määräysten vastaista toimintaa, viranomaisella tulisi olla mahdollisuus käyttää tehokkaampia keinoja toiminnan keskeyttämiseksi. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lakiin otettaisiin säännös, jonka mukaan poliisilla olisi oikeus asettaa kiellon tehosteeksi uhkasakko.

Uhkasakon asettaisi viihdelaitteen sijoituspaikan poliisi, joka myös tuomitsisi sen maksettavaksi.

Koska viihdelaitetoimintaa harjoitetaan myös paikkakunnalta toiselle liikkuvassa kulkuneuvossa sekä kiertävissä huvipuistoissa, sirkuksissa ja tivoleissa, tulisi näissä tapauksissa toimivaltaa koskevien ristiriitojen välttämiseksi lain tasolla määritellä toimivaltainen viranomainen. Tarkoituksenmukaisinta olisi, että uhkasakon asettaisi näissä tapauksissa sen paikkakunnan poliisi, jonka toimialueella uhkasakon asettamiseen johtaneet seikat ovat tapahtuneet.

Uhkasakon asettamista ja maksettavaksi tuomitsemista koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta siten kuin uhkasakkolain (1113/90) 24 §:ssä säädetään.

16 §. *Muutoksenhaku.* Poliisin antamasta kieltopäätöksestä valitettaisiin lääninoikeuteen. Lääninoikeuden päätökseen haettaisiin muutosta siten kuin muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

17 §. *Valtuussäännös.* Lain sisältämiä säännöksiä tarkennettaisiin asetuksella. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi säännös, joka oikeuttaa asetuksen antamiseen.

18 §. *Voimaantulosäännös.* Lain 18 §:ään ehdotetaan otettavaksi tavanomainen voimaantulosäännös.

19 §. *Siirtymäsäännös.* Koska markkinoilla on tällä hetkellä laitteita, jotka kuuluvat tämän

lain soveltamisalaan ja ne on siten varustettava rahaliikenteen valvontalaitteella, toiminnan harjoittajille on annettava riittävä aika rahaliikenteen valvontalaitteiden asentamiseen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että lain voimaan tullessa yleisön käytettävänä oleviin viihdelaitteisiin olisi asennettava rahaliikenteen valvontalaite vuoden 1995 loppuun mennessä.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

2.1. Viihdelaitteasetus

Asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset lain soveltamisesta. Asetuksella ehdotetaan annettavaksi myös tarkentavat säännökset viihdelaitteen käyttöturvallisuuteen liittyvistä seikoista, rahaliikenteen valvontalaitteesta ja sen tarkastuksesta, viihdelaitteen käyttöönotto tarkastuksesta, viihdelaitteen käytettävänä pitämisestä laadittavista tositteista ja selvityksistä sekä viihdelaitelautakunnasta.

2.2. Raha-automaattiasetus

Ajanvieteautomaattitoiminnan vapautumisella on eräitä vaikutuksia Raha-automaattiyhdistyksen toimintaan. Tästä syystä raha-automaattiasetusta (676/67) olisi muutettava vastamaan viihdelaitelakiehdotuksessa esitettyjä muutoksia.

Raha-automaattiyhdistys harjoittaa yksinoikeudella raha-automaattitoimintaa. Kilpailuoikeudellisista ja verotuksellisista syistä ei ole tarkoituksenmukaista, että yhdistys jatkaisi toimintaansa viihdelaitteilla. Viihdelaitetoiminta on tarkoitus siirtää sitä varten perustettavan yhtiön hoidettavaksi. Tämän vuoksi raha-automaattiasetuksen 1 §:n 3 momentista poistettaisiin tarpeettomana ajanvieteautomaattitoiminnan harjoittamiseen oikeuttava säännös.

Raha-automaattiasetuksen 6 §:n 1 momentista olisi vastaavasti poistettava ajanvieteautomaattitoimintaa koskeva maininta. Pykälään lisättäisiin säännös Raha-automaattiyhdistyksen oikeudesta perustaa yhtiöitä ja luovuttaa yhtiöittensä osakkeita. Ilman sisäasiainministeriön lupaa yhdistys saisi perustaa vain toimintaansa varten tarpeellisia yhtiöitä. Poikkeuksen muodostaisivat toimitilojen hallintaa varten perustetut kiinteistöyhtiöt ja toimitilojen hallintaan oikeuttavat osakkeet.

Yhdistyksen omistamat yhtiöt eivät saisi

ilman sisäasiainministeriön lupaa perustaa rahastoja, muuttaa niiden kirjanpidollista luonnetta, korottaa osakepääomaansa tai myöntää lainoja. Yhtiöillä ei olisi ilman sisäasiainministeriön lupaa myöskään oikeutta tehdä investointeja toiminnan edellyttämiä käyttöomaisuushankintoja lukuun ottamatta.

2.3. Luvan hankkimisesta eräiden huvitusten järjestämiseen ja peliautomaattien pitämiseen annetun asetuksen 5 §

Ehdotuksen johdosta olisi luvan hankkimisesta eräiden huvitusten järjestämiseen ja peliautomaattien pitämiseen annetun asetuksen 5 §:ää muutettava siten, että siinä säädettäisiin vain tavaravoittoautomaatista kerrallaan saata-

van voiton enimmäismäärän vahvistamisesta.

3. Voimaantulo

Ehdotettu viihdelaitelaki merkitsee suurta muutosta nykyiseen tilanteeseen. Tämän vuoksi on tärkeää, että varataan riittävän pitkä aika lain voimaantuloon valmistautumista varten. Siksi ehdotetaan, että laki tulisi voimaan aikaisintaan 3 kuukauden kuluttua siitä, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Viihdelaitelain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin voitaisiin kuitenkin ryhtyä ennen lain voimaantuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Viihdelaitelaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Viihdelaite

Tässä laissa tarkoitetaan viihdelaitteella maksua vastaan yleisön käytettävänä pidettävää, huvitusta varten valmistettua automaattia ja laitetta, josta käyttäjä ei voi saada muuta voittoa kuin uuden pelin tai peliajan.

Tämän lain 2, 4, 5, 10 ja 12—16 §:ää sovelletaan myös sellaiseen 1 momentissa tarkoitettuun automaattiin ja laitteeseen, joka on maksumutta yleisön käytettävänä.

2 §

Video- tai muuta ohjelmapeliä koskevat rajoitukset

Viihdelaitteen avulla käytettävä video- tai muu ohjelmapeli ei saa olla sisällöltään epäsiiveellinen tai raaistava.

3 §

Viihdelaitetoiminnan harjoittaja

Viihdelaitteen saa asettaa yleisön käytettäväksi elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain (122/19) nojalla elinkeinon harjoittamiseen oikeutettu.

4 §

Viihdelaitteen sijoittamista koskevat määräykset

Viihdelaitetta ei saa sijoittaa valvomattomiin tiloihin eikä tiloihin, joissa se voi olla vaaraksi turvallisuudelle tai joissa sen käyttäminen voi aiheuttaa järjestyshäiriöitä.

5 §

Viihdelaitteen tekniset ominaisuudet

Viihdelaitteen on oltava rakenteeltaan, varusteiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan turvallinen.

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa mainituista seikoista.

6 §

Rahaliikenteen valvonta

Mikäli viihdelaitteen käyttämisestä suoritet-

tava maksu peritään rahalukon avulla, viihdelaitteessa tai muussa maksun perimiseen käytettävässä laitteessa on oltava rahaliikenteen valvontalaitte. Sen on luotettavasti tallennettava tiedot laitteen käyttämisestä perityistä maksuista.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista on laadittava tositteet, jotka on säilytettävä kirjanpitoaineiston säilyttämisestä säädetyllä tavalla.

Asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rahaliikenteen valvontalaitteesta ja viihdelaitteen käytettävänä pitämisestä laadittavista tositteista ja selvityksistä.

7 §

Tarkastuslaitokseksi määrääminen

Sisäasiainministeriö määrää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitettuja tarkastuksia ja hyväksymisiä suorittavan tarkastuslaitoksen. Määräys on voimassa määräajan, mutta kuitenkin enintään viisi vuotta. Määräykseen voidaan liittää tarpeellisia ehtoja.

Sisäasiainministeriö voi peruuttaa antamansa määräyksen tarkastuslaitoksen pyynnöstä tai jos laitos laiminlyö tarkastusvelvollisuutensa, rikkoo 1 momentissa mainittuja ehtoja taikka sen toiminnassa ilmenee väärinkäytöksiä.

8 §

Rahaliikenteen valvontalaitteen tarkastus ja hyväksyminen

Sisäasiainministeriön määräämän tarkastuslaitoksen on tarkastettava ja hyväksyttävä rahaliikenteen valvontalaitte ennen sen käyttöön ottamista, siten kuin asetuksella säädetään.

9 §

Viihdelaitelautakunta

Sisäasiainministeriön yhteydessä toimii viihdelaitelautakunta, jonka tehtävänä on seurata viihdelaittealan kehitystä ja antaa lausuntoja:

- 1) viihdelaitteen avulla käytettävistä video-ohjelmapeleistä;
- 2) viihdelaitteen sijoittamisesta;

3) viihdelaitteen käyttöturvallisuudesta ja teknisistä ominaisuuksista, sekä

4) muista viihdelaitetoimintaan liittyvistä seikoista.

Lautakunnan asettamisesta, kokoonpanosta, tehtävistä ja muista sen toimintaan liittyvistä seikoista säädetään tarkemmin asetuksella.

10 §

Valvonta

Poliisilla on oikeus tarkastaa, ettei

1) viihdelaitteen avulla käytettävä video- tai muu ohjelmapeli ole 2 §:n vastainen; ja ettei

2) viihdelaitetta ole sijoitettu säännösten vastaisesti.

Paloviranomaisella on oikeus 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tarkastuksen toimittamiseen.

Sisäasiainministeriön määräämällä tarkastuslaitoksella on oikeus tarkastaa, että viihdelaitteessa käytetään hyväksyttyä rahaliikenteen valvontalaitetta.

Veroviranomaisilla on oikeus tarkastaa rahaliikenteen valvontalaitteen tallentamat tiedot.

Tarkastusta toimittaessaan viranomaisilla ja tarkastuslaitoksella on oikeus esteettömään pääsyyn siihen tilaan, jossa viihdelaitetta pidetään yleisön käytettävänä.

11 §

Liike- ja ammattisalaisuuden säilyttäminen

Joka tässä laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä tai määräyksissä tarkoitettuja tehtäviä suorittaessaan on saanut tietoonsa liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista sitä sivulliselle eikä käyttää sitä hyväkseen.

12 §

Viihdelaite rikkomus

Joka rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, on tuomittava, jollei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta, viihdelaiterikkomuksesta sakkoon.

13 §

Menettämisseuraamukset

Viihdelaite rikkomuksessa rikoksen tekovälineenä ollut viihdelaitteita sekä siinä käytetty video- tai muu ohjelmapeli voidaan tuomita valtiolle menetetyksi.

Sen lisäksi mitä edellä säädetään, on noudatettava, mitä rikoslaissa säädetään rikoksen tuottaman taloudellisen hyödyn menetetyksi tuomitsemisesta.

14 §

Viihdelaiteen käytettävänä pitämisestä koskeva kieltö

Poliisilla on oikeus kieltää viihdelaitteen käytettävänä pitäminen, jos:

1) viihdelaitteen avulla käytettävä video- tai muu ohjelmapeli on 2 §:n vastainen;

2) viihdelaitteessa ei ole hyväksyttyä rahaliikenteen valvontalaitetta;

3) viihdelaitteita ei ole käyttökunnoltaan tai ominaisuuksiltaan turvallinen; tai jos

4) viihdelaitteita on sijoitettu säännösten vastaisesti.

Jos havaittu puute tai vika on vähäinen, poliisi voi kiellon sijasta määrätä sen korjattavaksi.

15 §

Uhkasakko

Poliisi voi 14 §:ssä tarkoitetun kiellon tehosteeksi asettaa viihdelaitetoiminnan harjoittajalle uhkasakon.

Uhkasakon asettaa viihdelaitteen sijoituspaikan poliisi. Jos viihdelaitetoiminnan harjoittaminen tapahtuu paikkakunnalta toiselle siirtyvässä kulkuneuvossa tai osana kiertävää huvipuistoa, sirkusta tai tivolia, uhkasakon asettaa sen paikkakunnan poliisi, jonka toimialueella uhkasakon asettamiseen johtaneet seikat ovat tapahtuneet.

Uhkasakon asettanut poliisi voi tuomita sen maksettavaksi, mikäli velvoitetta ei ole noudatettu eikä noudattamatta jättämiseen ole pätevää syytä.

16 §

Muutoksenhaku

Poliisin 14 §:ssä tarkoitettua kieltöä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla lääninoikeuteen.

Tämän lain nojalla tehtyä kieltöpäätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

17 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

18 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan ajanvieteautomaateista 27 päivänä toukokuuta 1976 annettu laki (426/76).

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

19 §

Siirtymäsäännös

Ne rahalukolliset automaattit ja laitteet, joita on tämän lain voimaan tullessa pidetty ilmoituksen tai luvan nojalla maksua vastaan yleisön käytettävänä luvan hankkimisesta eräiden huvitusten järjestämiseen ja peliautomaattien pitämiseen annetun asetuksen (400/37) 5 §:n 1 momentin ja ajanvieteautomaateista annetun lain (426/76) 2 §:n 1 momentin nojalla sekä sanotun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitetut tivolissa tai huvipuistossa olevat automaattit ja pelilaitteet on, mikäli käytettävänä pitämistä aiotaan jatkaa, varustettava edellä tässä laissa säädetyllä tavalla rahaliikenteen valvontalaitteella 31 päivään joulukuuta 1995 mennessä.

Helsingissä 28 päivänä lokakuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sisäasiainministeri *Mauri Pekkarinen*

Viihdelaiteasetus

Sisäasiainministerin esittelystä säädetään päivänä kuuta 199 annettun viihdelaitelain (/) nojalla:

1 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *tyyppitarkastuksella* tarkastuslaitoksen suorittamaa tarkastusta, jonka tarkoituksena on selvittää, että rahaliikenteen valvontalaite on sille asetettujen vaatimusten mukainen;

2) *tyyppihyväksynnällä* tarkastuslaitoksen antamaa päätöstä, jolla todetaan, että rahaliikenteen valvontalaite on sille asetettujen vaatimusten mukainen;

3) *tarkastustodistuksella* sisäasiainministeriön vahvistaman kaavan mukaista todistusta, jonka tarkastuslaitos antaa todistukseksi rahaliikenteen valvontalaitteen tyyppihyväksynnästä;

4) *hyväksymismerkkillä* sisäasiainministeriön vahvistaman kaavan mukaista merkkiä, joka kiinnitetään tyyppihyväksytyyn rahaliikenteen valvontalaitteeseen;

5) *rahalukolla* laitetta, joka rahalla tai muulla maksuvälillä saattaa viihdelaitteen käyttövalmiiksi; ja

6) *käyttöönottotarkastuksella* tarkastuslaitoksen toimittamaa tarkastusta, jossa todetaan, että viihdelaitteeseen on kytketty tyyppihyväksyty rahaliikenteen valvontalaite.

2 §

Poikkeus tyyppitarkastusvelvollisuudesta

Tyyppitarkastusvelvollisuus ei koske rahaliikenteen valvontalaitetta, jota voidaan pitää samana mallina. Samana mallina pidetään rahaliikenteen valvontalaitteita, jotka ovat toistensa kaltaisia rakenteeltaan, toimintaperiaatteeltaan ja mallimerkinnältään.

3 §

Rahaliikenteen valvontalaitteen ilmoittaminen tyyppitarkastukseen

Tyyppitarkastusta varten on kirjallisesti ilmoitettava rahaliikenteen valvontalaitteen

merkki, malli ja tekniset tiedot. Ilmoitukseen on liitettävä:

1) mitoitettu piirros rahaliikenteen valvontalaitteesta;

2) rahaliikenteen valvontalaitteen sähkötekni-
nen kytkentäkaavio;

3) rahaliikenteen valvontalaitteen osaluettel-
lo;

4) jäljennökset niistä kotimaisista tai ulko-
maisista hyväksymistodistuksista, joihin hakija
haluaa vedota; ja

5) muut tarkastuslaitoksen tarpeelliseksi kat-
somat tiedot ja selvitykset.

4 §

Rahaliikenteen valvontalaitemallien vähäiset erot

Jos rahaliikenteen valvontalaite eroaa vain vähäisessä määrin tyyppitarkastetusta mallista ja ero on riittävällä tarkkuudella asiakirjoista todettavissa, tarkastuslaitos voi sallia, että 3 §:ssä tarkoitettuun ilmoitukseen liitetään vain poikkeavia tietoja koskevat selvitykset. Rahaliikenteen valvontalaitetta ei tarvitse tuoda tyyppitarkastukseen, vaan mallia koskeva tyyppi-
hyväksyntäpäätös voidaan antaa ilmoittajan antamien tietojen perusteella, jollei erityisiä syytä tyyppitarkastukselle ole.

5 §

Toimenpiteet tyyppitarkastuksessa

Tyyppitarkastuksessa:

1) määrätään mihin luokkaan tai ryhmään rahaliikenteen valvontalaite kuuluu;

2) todetaan rahaliikenteen valvontalaitteen malli, merkki ja tekniset tiedot;

3) todetaan rahaliikenteen valvontalaitteen toimintaperiaate;

4) suoritetaan tarpeelliset tarkistukset raha-
liikenteen valvontalaitteen toimintavarmuuden
toteamiseksi; ja

5) annetaan hyväksynnän saaneesta rahali-
ikenteen valvontalaitteesta tyyppitarkastustodis-
tus.

6 §

Viihdelaiteen käyttöön ottaminen

Viihdelaite on ennen yleisön käytettäväksi asettamista käyttöönottotarkastettava. Rahaliikenteen valvontalaitteeseen on hyväksymisen osoitukseksi kiinnitettävä hyväksymismerkki. Käyttöönottotarkastuksesta on annettava todistus, johon on merkittävä päivä, jona hyväksymismerkki kiinnitettiin rahaliikenteen valvontalaitteeseen ja valvontalaitteen osoittama rahamäärä hyväksymismerkin kiinnittämishetkellä.

Viihdelaiteen luovutuksen yhteydessä ei tarvitse suorittaa uutta käyttöönottotarkastusta, jollei siihen ole erityisiä syitä.

7 §

Selvitykset ja tositteet

Viihdelaiteen käyttämisestä on laadittava selvitykset ja tositteet, joista ilmenee:

1) rahaliikenteen valvontalaitteen osoittama rahamäärä viihdelaitteessa olevan kassan tyhjentämishetkellä, kuitenkin vähintään kerran kuukaudessa;

2) rahaliikenteen valvontalaitteen osoittama rahamäärä viihdelaitteen luovutushetkellä; ja

3) aika, jonka rahaliikenteen valvontalaitte on epäkuntoisuutensa takia tai muusta syystä ollut pois toiminnasta.

8 §

Viihdelaitelautakunnan asettaminen

Sisäasiainministeriö asettaa viihdelaitelautakunnan. Lautakunnassa on puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kuusi muuta jäsentä, jotka määrätään neljäksi vuodeksi kerrallaan. Jokaiselle jäsenelle puheenjohtajaa lukuun ottamatta määrätään henkilökohtainen varajäsen. Viihdelaitelautakunnalla on oikeus ottaa sivutoiminen sihteeri.

Puheenjohtajaksi on määrättävä sisäasiainministeriön hallinnonalan palveluksessa oleva virkamies. Lautakunnassa tulee olla yksi kaup-

pa- ja teollisuusministeriötä, yksi opetusministeriötä ja yksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriötä edustava jäsen. Lautakunnassa tulee olla myös viihdelaitelautakunnan toimivia liikkeenharjoittajia edustavan keskusjärjestön, ravitsemisliiketoiminnan harjoittajia edustavan keskusjärjestön, kaupan alan keskusjärjestön ja lapsi- ja nuorisotyön valtakunnallisten keskusjärjestöjen nimeämä jäsen. Lautakunnan jäsenten ja sihteerin tulee olla viihdelaitetoimintaan tai elinkeino-oikeudellisiin- taikka lastensuojelukysymyksiin perehtyneitä.

Mitä edellä säädetään jäsenestä, koskee myös varajäsentä.

9 §

Viihdelaitelautakunnan kokoontuminen

Viihdelaitelautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtajan kutsusta.

Lautakunnan päätökseksi tulee enemmistön mielipide. Äänen jakautuessa tasan tulee päätökseksi se mielipide, jota puheenjohtaja on kannattanut.

10 §

Asiantuntijat

Viihdelaitelautakunta voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

11 §

Viihdelaitelautakunnan palkkiot

Lautakunnan jäsenten, sihteerin ja asiantuntijoiden palkkiot sekä toimistotyöstä maksettavat korvaukset vahvistaa sisäasiainministeriö.

Lautakunnasta on muutoin voimassa, mitä komiteoista määrätään.

12 §

Voimaantulo

Tämän asetus tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Asetus

raha-automaattiasetuksen muuttamisesta

Sisäasiainministerin esittelystä

muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1967 annetun raha-automaattiasetuksen (676/67) 1 §:n 3 momentti ja 6 §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 3 momentti 4 päivänä joulukuuta 1981 annetussa asetuksessa (825/81) ja 6 §:n 1 momentti 15 päivänä maaliskuuta 1991 annetussa asetuksessa (520/91), ja

lisätään 6 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

1 §

Arpajaislain 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuna julkisoikeudellisena yhdistyksenä, jolle voidaan antaa lupa 1 momentissa mainittujen peliautomaattien, muiden pelilaitteiden sekä pelien pitämiseen maksua vastaan käytettävänä, on Raha-automaattiyhdistys, jonka ruotsinkielinen nimi on Penningautomatförening.

kuin toimintaansa varten tarpeellisia yhtiöitä sekä luovuttaa yhtiöittensä osakkeita uudelle omistajalle vain sisäasiainministeriön luvalla ja sen asettamin ehdoin. Ilman lupaa yhdistyksellä on kuitenkin oikeus perustaa toimitilojensa hallintaa varten kiinteistöyhtiöitä ja hankkia toimitilojaan varten osakkeita, jotka oikeuttavat huoneistojen hallintaan. Lupaa ei myöskään vaadita näiden osakkeiden luovuttamiseen.

6 §

Yhdistyksen tarkoituksena on hankkia varoja arpajaislain 3 §:n 4 momentissa mainittuihin tarpeisiin. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys pitää raha-automaatteja maksua vastaan käytettävänä, minkä lisäksi yhdistys voi harjoittaa pelikasinotoimintaa. Yhdistyksellä on oikeus harjoittaa myös raha-automaattien ja viihdelaitteitten valmistusta ja myyntiä. Yhdistys saa perustaa ja hankkia omistukseensa muita

Yhdistyksen omistamat yhtiöt eivät saa ilman sisäasiainministeriön antamaa lupaa

- 1) perustaa rahastoja;
- 2) muuttaa niiden kirjanpidollista luonnetta;
- 3) korottaa osakepääomaansa;
- 4) myöntää lainoja; tai
- 5) tehdä muita investointeja kuin toiminnan edellyttämiä käyttömaisuushankintoja.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Asetus

luvan hankkimisesta eräiden huvitusten järjestämiseen ja peliautomaattien pitämiseen annetun asetuksen 5 §:n muuttamisesta

Sisäasiainministerin esittelystä muutetaan luvan hankkimisesta eräiden huvitusten järjestämiseen ja peliautomaattien pitämiseen 3 päivänä joulukuuta 1937 annetun asetuksen (400/37) 5 § sellaisena kuin se on 4 päivänä syyskuuta 1964 annetussa asetuksessa (459/64), seuraavasti:

5 §

Sisäasiainministeriö vahvistaa maksua vastaan yleisön käytettävänä olevasta peliautomaatista tai pelilaitteesta kerrallaan saatavan voiton enimmäismäärän.

Tämä asetus tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .